

Nyní se pokusím shrnout celou svou práci a zkusím říci i důvody, proč došlo tak rychle k tak fatálnímu rozpadu jednoho soužití ve středu Evropy. Myslím, že ono rozcházení začalo daleko dříve než na počátku 20. století. Již v době národního obrození docházelo k vymezování jedné skupiny vůči druhé, domnívám se, že lze říci, že to byl jeden z hlavních rysů 19. století. Již v této době byly položeny základy k budoucím problémům. Dalším faktorem byl čas, změny na našem území probíhaly velice rychle a měly zásadní význam na život zdejších lidí. Prakticky přes noc se z většiny stala menšina, z mocného národa troska a z národa, jenž byl podle mnohých na vymření, silný a suverénní stát. Každý si zvykáme na nové věci těžko, a tak se nemůžeme moc divit, i vzhledem k okolnostem jakou byla například krize, že mnozí viděli v Československu svého nepřítele.

Již jsem to řekl, že kdyby nebylo Hitlera, jsem přesvědčen, že by se nakonec podařilo problémy překonat, vždyť všichni se shodují v jedné věci, až do poloviny roku 1937 nebyly vztahy mezi Čechy a Němci tak katastrofální.